

Výroční zpráva šlechtitelského programu plemene Českomoravský belgický kůň za rok 2012

Chovným cílem je chladnokrevný kůň dospívající ve třech letech stáří, středního čtvercového rámce s dobrým osvalením, minimalizací exteriérových vad.

Menší ušlechtilá hlava mírně štíčí v profilu, s živým okem, kratší vysoko nasazený krk, mírně strmá a středně dlouhá lopatka, hluboký a prostorný hrudník, kratší středotrupí, s dobrou horní linií, kratší pevná bedra, mohutná, dlouhá, široká, mírně skloněná a štěpená zád'. Fundament suchý, kostnatý, klouby výrazné, spěnka kratší a pružná, kopyta pevná a prostorná.

Pracovitý a dobře ovladatelný kůň přiměřeného temperamentu, bez charakterových vad, dobře živitelný, pohyblivý, s chody odpovídajícími užitkovému zaměření plemene.

Barva

Převážně ryzáci až tmaví ryzáci se světlou hřívou a ohonem, v menší míře hnědáci, vraníci a nevybělující bělouši. Výskyt bílých odznaků na hlavě a končetinách. Kůže tmavě pigmentovaná.

Minimální tělesné míry při zápisu do plemenné knihy :

	Hřebci	Klisny
KVP (cm)	166	165
KVH (cm)	156	155
Obvod hrudi (cm)	187	192
Obvod holeně (cm)	24	23 (klisny HPK) 22 (klisny ostatní)

Plemeno ČMB zaznamenává v posledních letech pokles celkového počtu zvířat. Zvýšení počtu plemenných hřebců je způsoben především potřebou udržení počtů hřebců v jednotlivých liniích a koresponduje s požadavky NP GZ.

Stav populace ČMB v letech 2004-2012

rok	plem.hřebci v GZ	plem.klisny v GZ	plem.klisny cel.zaps.v PK	počet chovatelů
2004	43		1150	
2005	40	290	1135	
2006	43	313	1130	
2007	47	351	1146	
2008	52	369	1107	842
2009	61	425	1128	937

2010	58	386	1039	863
2011	61	391	1012	853
2012	62	446	1013	817

Plemení hřebci

Počet plemenných hřebců v posledních letech vyhovující, stejně jako jejich věková struktura. V příštích letech chceme pokračovat ve stabilizaci málopočetných linií (396 Bourgogne de Monti (ČMB-L-B03), 26 Miroš (ČMB -L-M03) a 3998 Pandor (ČMB -L-P01). 2 hřebečci linie 26 Miroš jsou odchováni na testačních odchovnách v Janovicích-Dvorkách a Proseči p. Křemešníkem a dávají naději na zachování linie. Po 60ti denním testu a následných zkouškách výkonnosti byl licentován hřebec 1835 Patriot příslušník málopočetné linie 3998 Pandor (ČMB -L-P01) a s velmi dobrým celkovým hodnocením 8,28 b. se dokonce stal vítězem zkoušek. Dále byli zařazeni hřebci 1839 Amír žitavský (7,91 b) a 1843 Armin (7,86 b) příslušící k početné linii 426 Aglaé (ČMB-L-A01).

Z pohledu managementu máločetných linií je mladý hřebec 1835 Patriot (3998 Pandor (ČMB -L-P01) v současné době zařazen v přirozené plemenitbě v ZH Písek a plánujeme jeho zařazení do inseminace a hřebec 994 Brix (396 Bourgogne de Monti (ČMB-L-B03) na stanici Třebovle, kde má k dispozici dostatek kvalitních klisen.

Pro úplnost a porovnání uvádíme tabulku všech hřebců chladnokrevných plemen zařazených v letech 1995-2012 ze které je patrné, že naprostá většina hřebců byla zařazena po ZV a počty zařazených hřebců odpovídají velikosti a potřebám populací.

Vývoj počtu zařazených hřebců v období let 1995 - 2012

Rok	ČMB	po ZV	NOR	po ZV	SN	po ZV
1995	7	7	5	5	3	3
1996	6	6	11	10	5	5
1997	1	1	6	6	3	3
1998	4	4	4	4	1	1
1999	4	4	2	2	2	2
2000	4	4	6	5	3	3
2001	1	1	2	2	2	2
2002	3	3	3	3	2	2
2003	6	6	9	9	6	6
2004	5	5	2	2	2	2
2005	6	6	6	6	5	5
2006	7	7	7	7	5	5
2007	10	9	6	6	4	4
2008	8	8	7	6	4	4
2009	5	4	9	8	6	6
2010	3	3	6	6	4	4
2011	7	7	7	7	3	3
2012	3	3	-	-	4	4

Plemenné klisny

V roce 2012 bylo do PK zapsáno 59 klisen. 40 klisen absolvovalo zkoušky výkonnosti a 39 klisen bylo po ZV nově zařazeno do NP GZ.

V zařazování klisen do PK se nadále projevuje změna Šlechtitelského programu a Řádu plemenné knihy ČMB z roku 2010. Více klisen (35) bylo zařazeno do oddílu „Plemenná kniha“ oproti 20ti klisnám zařazeným do „Hlavní plemenné knihy“.

Vývoj počtu zařazených klisen ČMB v období let 1996 - 2012

Rok	Celkem zapsáno	Zapsáno po ZV	Oddíl PK-plemenných knih				
			HPK	PK	PPK	1.PPK	2.PPK
1996	137	23	34	31	-	43	29
1997	111	24	30	26	-	29	26
1998	104	35	25	33	-	25	21
1999	83	31	27	25	-	20	11
2000	85	30	25	30	-	18	12
2001	94	44	36	36	-	10	12
2002	81	34	28	20	-	23	10
2003	60	36	25	15	-	6	8
2004	49	26	16	15	-	12	6
2005	44	34	26	12	6	-	-
2006	47	33	28	12	7	-	-
2007	50	36	26	19	5	-	-
2008	58	41	40	13	5	-	-
2009	55	36	31	16	8	-	-
2010	52	34	14	36	2	-	-
2011	44	37	18	24	2	-	-
2012	59	38	20	35	4	-	-

Z pohledu udržitelnosti populace je současný stav stabilizovaný. Díky možnosti čerpání dotací udržujeme v rámci plemene vysoký podíl čistokrevné plemenitby. Nárůstu populace naopak nesvědčí především snižování poptávky po koních v lesním hospodářství způsobené konkurencí moderních technologií. V posledních 3 letech se jedná o rapidní pokles poptávky, který spolu s dovozem levných koní ze zahraničí, především z Polska činí naše odchovy hůře prodejnými. Propad počtu připuštěných klisen za poslední 3 roky je alarmující a Svaz a jeho orgány se tímto problémem intenzivně zabývají.

Vývoj počtů připuštěných klisen ČMB v období let 1996 - 2012

Rok přip.	ČMB		
	n Celkem	n ČP	% ČP
1996	524 (282)	396 (221)	76
1997	474 (254)	382 (217)	81
1998	363 (206)	294 (170)	81
1999	288 (154)	246 (142)	85
2000	286 (140)	240 (124)	84
2001	295 (137)	259 (127)	88
2002	326 (157)	295 (149)	90
2003	317 (150)	284 (142)	90
2004	266 (125)	248 (120)	93

2005	263 (107)	244 (102)	93
2006	267 (111)	253 (109)	95
2007	253 (110)	233 (106)	92
2008	277 (125)	265 (124)	96
2009	286 (120)	269 (118)	94
2010	238 (107)	221 (108)	93
2011	216 (83)	205(83)	95
2012	204 (98)	197(96)	97

Legenda:

- n Celkem - celkový počet připuštěných klisen (v závorce je uveden počet klisen do 7 let)
- n ČP - absolutní počet klisen připuštěných v rámci čistokrevné plemenitby
- % ČP - relativní počet klisen připuštěných v rámci čistokrevné plemenitby

Celá populace ČMB je z pohledu původu velmi homogenní. Všichni jedinci zařazení do NP jsou příslušníky devíti vyjmenovaných hřebčích linií a cca 95% populace přísluší k některé ze 42 vyjmenovaných rodin. Příbuznost klisen v GZ je obdobná jako v celé populaci. Úroveň inbreedingu v populaci (koeficient vzájemné příbuznosti jedinců) je 1,413. Dlouhodobě se nám daří hodnotu $F_{(x)}$ mírně snižovat. Z výše uvedeného vychází i aktuální přípařovací plán, který zohledňuje především zachování málo početných linií při zachování nízkého (do 1,553) $F_{(x)}$.

Chov je velice roztráštěný, což má svá negativa především co se týká managementu chovu a realizace přípařovacích plánů, ale i jistá pozitiva, především z pohledu dlouhodobé udržitelnosti. V roce 2012 došlo k mírnému poklesu počtu chovatelů.

Výkonnostní zkoušky

Do NP GZ jsou zařazovány pouze klisny, které od r. 1997 absolvovaly výkonnostní zkoušky. V roce 2012 proběhly zkoušky výkonnosti klisen na 11ti místech. Zúčastnilo se jich celkem 102 klisen plemen ČMB, N a SN. Z 40 klisen ČMB, které se zkoušek zúčastnily je úspěšně absolvovalo a do NP GZ bylo zařazeno 39 klisen.

Hřebci absolvovali 60ti denní test v Zemském Hřebčinci v Tlumačově. Zkouškou výkonnosti celý test úspěšně zakončili všichni 3 hřebci.

Školení posuzovatelů

Školení posuzovatelů SN proběhlo 4.5.2012 v testační odchovně hřebečků p. Zdeňka Hrnčíře v Proseči p. Křemešníkem a metodicky jej vedl Doc. Ing. Miroslav Maršálek CSc.. Zúčastnili se jej členové RPK, inspektoři chovu a zájemci z řad chovatelů. Vyhodnocení školení včetně porovnání hodnocení vybraných posuzovatelů s fotografiemi předváděných koní proběhlo na místě.

Veřejná informovanost a propagace plemene ČMB

Veřejná informovanost a propagace je prováděna především prostřednictvím časopisu KONĚ, který vydává ASCHK ČR za finanční podpory Ministerstva zemědělství ČR. Dále prostřednictvím internetových stránek www.aschk.cz, příspěvky do komerčních časopisů a na výstavách, přehlídkách, soutěžích, schůzích a setkáních chovatelů.

Na webových stránkách www.aschk.cz je zveřejněna plemenná kniha ČMB online. Koně zařazení do Národního programu jsou v této databázi označeni písmeny GZ.

Výstavy a chovatelské soutěže

Šampionát 3letých klisen proběhl v rámci výstavy Koně v akci na Pardubickém závodišti (7.-9.9.2012), doprovodného programu se zúčastnilo na 50 chladnokrevných koní. Konalo se zde mimo jiné MČR v absolutním tahu, MČR v ovladatelnosti s kládou a soutěž v orbě O ruchadlo bratřanců Veverkových.

Další významné akce, kterých se účastnily zástupci plemene: MČR v kombinovaných soutěžích chladnokrevných koní České Budějovice 15.-16.9.2012, Kůň 2012 Lysá n. Labem (21.-23.9.2012). Dále proběhla celá řada místních a oblastních výstav a zástupci plemene se zúčastnili i několika zahraničních soutěží např. v Německém Brucku, či na Slovensku.

Vyhodnocení ŠP

Zpracovali:
Ing. Vladimír Teplý
Blahoslav Políček